

RP 141/2017 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av sjukförsäkringslagen, 36 och 37 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner och 1 § i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att sjukförsäkringslagen, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner och lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård ändras.

Enligt propositionen ska självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen för de företagare som då arbetsförmågan börjar har en försäkring gällande pensionsskydd enligt lagen om pension för företagare förkortas så att tiden endast omfattar dagen då företagaren insjuknar i stället för dagen då företagaren insjuknar och därpå följande tre vardagar såsom för närvarande.

Det föreslås att minimidagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen ska höjas så att nettobeloppet av dem blir större än utkomststödets grunddel och så att de personer som beviljas sjukdagpenningen ska omfattas av rätt förmånssystem. Enligt hänvisningsbestämmelsen i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner ska höjningen även gälla rehabiliteringspenningens minimibelopp.

I propositionen föreslås också att det till båda föräldrarna för samma tid såsom ersättning för inkomstbortfall kan betalas specialvårdspenning under tiden för terminalvård av ett barn i hemmet.

Vidare föreslås i propositionen att det för kostnaderna för företagshälsovården kan beviljas ersättning, fastän en företagare eller lantbruksföretagare inte har en försäkring enligt lagen om pension för företagare (FöPL) eller lagen om pension för lantbruksföretagare (LFöPL) i kraft då han eller hon får rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension för viss tid.

Dessutom föreslås det i propositionen att om en person blir arbetsförmögen när han eller hon samtidigt arbetar i två eller flera arbetsförhållanden eller egna arbeten och blir arbetsförmögen endast i fråga om något av arbetena, bestäms sjukdagpenningen enligt det inkomstbortfall som kan anses ha orsakats av arbetsförmågan.

Det föreslås dessutom att det i sjukförsäkringslagen görs vissa tekniska korrigeringar.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för år 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2018.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 NULÄGE	4
1.1 Förkortning av FöPL-företagares självrisktid	4
1.2 Höjning av minimibeloppet av dagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen.....	4
1.3 Betalning av specialvårdspenning under tiden för terminalvård av ett barn i hemmet.....	6
1.4 Att omfattas av företagshälsovården samt ersättning för företagshälsovårdskostnader under tiden för rehabiliteringsstöd eller för olycksfallspension för viss tid.....	6
1.5 Flera arbeten än ett, arbetsförmåga kvar för en del av arbetena	7
1.6 Avdrag av andra förmåner från sjukdagpenning och rehabiliteringspenning	8
1.7 Ömsesidig kvittning av förmånerna enligt sjukförsäkringslagen.....	9
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	9
2.1 Förkortning av FöPL-företagares självrisktid	9
2.2 Höjning av minimibeloppet av dagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen	9
2.3 Betalning av specialvårdspenning under tiden för terminalvård av ett barn i hemmet... 10	
2.4 Att omfattas av företagshälsovården samt ersättning för företagshälsovårdskostnader under tiden för rehabiliteringsstöd eller för olycksfallspension för viss tid.....	10
2.5 Flera arbeten än ett, arbetsförmåga kvar för en del av arbetena	10
2.6 Avdrag av andra förmåner från sjukdagpenning och rehabiliteringspenning	11
2.7 Ömsesidig kvittning av förmånerna i sjukförsäkringslagen.....	11
2.8 Tekniska ändringar som gäller tillämpningspraxis	11
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	12
3.1 Ekonomiska konsekvenser.....	12
<i>Förkortning av FöPL-företagares självrisktid</i>	<i>12</i>
<i>Höjning av minimibeloppet av dagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen.....</i>	<i>13</i>
<i>Betalning av specialvårdspenning under tiden för terminalvård av ett barn i hemmet</i>	<i>13</i>
<i>Att omfattas av företagshälsovården samt ersättning för företagshälsovårdskostnader under tiden för rehabiliteringsstöd eller för olycksfallspension för viss tid.....</i>	<i>13</i>
<i>Flera arbeten än ett, arbetsförmåga kvar för en del av arbetena</i>	<i>13</i>
<i>Avdrag av andra förmåner från sjukdagpenning och rehabiliteringspenning.....</i>	<i>14</i>
<i>Ömsesidig kvittning av förmånerna i sjukförsäkringslagen.....</i>	<i>14</i>
<i>Tekniska ändringar som gäller tillämpningspraxis.....</i>	<i>14</i>
3.2 Samhälleliga konsekvenser	14
<i>Förkortning av FöPL-företagares självrisktid</i>	<i>14</i>
<i>Höjning av minimibeloppet av dagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen.....</i>	<i>14</i>
<i>Betalning av specialvårdspenning under tiden för terminalvård av ett barn i hemmet</i>	<i>14</i>
<i>Att omfattas av företagshälsovården samt ersättning för företagshälsovårdskostnader under tiden för rehabiliteringsstöd eller för olycksfallspension för viss tid.....</i>	<i>14</i>
<i>Flera arbeten än ett, arbetsförmåga kvar för en del av arbetena</i>	<i>15</i>
<i>Avdrag av andra förmåner från sjukdagpenning och ömsesidig kvittning av förmånerna i sjukförsäkringslagen</i>	<i>15</i>
<i>Ändringar som gäller tillämpningspraxis</i>	<i>15</i>
4 BEREDNINGEN AV ÄRENDET	15

RP 141/2017 rd

5	SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONEN	15
	DETALJMOTIVERING	16
1	LAGFÖRSLAG	16
1.1	Sjukförsäkringslagen.....	16
	8 kap. Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning	16
	10 kap. Specialvårdspenning	16
	11 kap. Beloppet av dagpenningförmånerna.....	16
1.2	Lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård	19
1.3	Lagen om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner	19
2	IKRAFTTRÄDANDE	20
	LAGFÖRSLAG	21
	1 Lag om ändring av sjukförsäkringslagen	21
	2. Lag om ändring av 1 § i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård	25
	3. Lag om ändring av 36 och 37 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner	26
	BILAGA	27
	PARALLELTEXTER	27
	1. Lag om ändring av sjukförsäkringslagen	27
	2. Lag om ändring av lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård.....	34
	3. Lag om ändring av 36 och 37 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner	35

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Förkortning av FöPL-företagares självrisktid

Enligt den huvudregel som ingår i 8 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) betalas sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning för tiden för arbetsoförmåga med undantag av den dag då arbetsoförmågan inträdde och nio vardagar näst efter den. Enligt 2 kap. 11 § i arbetsavtalslagen (55/2001) har en arbetstagare som på grund av sjukdom eller olycksfall är förhindrad att utföra sitt arbete rätt till lön för sjukdomstid. Om anställningsförhållandet har varat minst en månad, har arbetstagaren rätt att under den tid hindret varar få sin fulla lön till utgången av den nionde vardagen efter den dag han eller hon insjuknade, dock högst till dess arbetstagarens rätt att få dagpenning enligt sjukförsäkringslagen börjar. I ett anställningsförhållande som har varat mindre än en månad har arbetstagaren på motsvarande sätt rätt att få 50 procent av sin lön.

Med stöd av lagen om pension för företagare (1272/2006) ska under den självrisktid som avses i sjukförsäkringslagen till en försäkrad företagare (nedan FöPL-företagare) som då arbetsoförmågan började hade en gällande försäkring betalas dagpenning som ersättning för tiden för arbetsoförmåga, med undantag för den dag då arbetsoförmågan började och de tre därpå följande vardagarna högst till slutet av den självrisktid som avses i 8 kap. 7 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen. Bestämmelser om lantbruksföretagarens rätt till dagpenning för självrisktiden finns i en egen lag, nämligen lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991). Enligt den har en lantbruksföretagare och stipendiater som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) och som då arbetsoförmågan började hade en sådan försäkring i kraft som gäller de minimipensionsskydd som avses i den nämnda lagen (LFöPL-försäkring) rätt att i ersättning för arbetsoförmåga till följd av sjukdom få dagpenning för tiden för arbetsoförmåga, med undantag för den dag då arbetsoförmågan började och de tre därpå följande vardagarna högst till slutet av den självrisktid som avses i 8 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen (s.k. "LPA-dagpenning").

På ovannämnda sätt har en arbetstagare med stöd av lagen rätt till lön under sjukdomstiden ända tills rätten till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen börjar. En företagare är alltid de första fyra dagarna av sin arbetsoförmåga borta från arbetet på egen bekostnad och utan inkomst. Detta inverkar på företagarens möjlighet att vara sjukledig. Företagarens möjlighet att bli sjukledig bör främjas. Därför är det ändamålsenligt att för företagare förkorta den självrisktid som avses i sjukförsäkringslagen.

1.2 Höjning av minimibeloppet av dagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen

Minimibeloppet av den sjuk- och föräldradagpenning samt specialvårdspenning som avses i sjukförsäkringslagen och av den rehabiliteringspenning som avses i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) uppgår år 2017 till 23,73 euro per vardag och 593,25 euro per månad. Sjukförsäkringslagen ändrades den 1 mars 2011 så att de minimibelopp av moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen samt specialvårdspenningen som tidigare inte hade omfattats av indexskyddet bands till det folkpensionsindex som motsvarar förändringen i konsumentpriserna och så att den första höjningen enligt lagen om folkpensionsindex gjordes då lagen trädde i kraft (1142/2010). Samtidigt band man även minimibeloppet av rehabiliteringspenningen till folkpensionsindex (1143/2010).

RP 141/2017 rd

Nivån på sjukdagpenningen har sänkts förut, vilket har lett till att invalidpensionen allt oftare är ett bättre alternativ än sjukdagpenningen. Sänkningen av nivån på sjukdagpenningen har ökat trycket på att justera prioriteringsbestämmelserna.

I den reviderade planen för de offentliga finanserna för 2017—2019 beslutade regeringen att under åren 2017—2019 avstå från indexförhöjningarna enligt folkpensionsindex, och dessutom minskades folkpensionsindex med 0,85 procent. Om sloandet av indexförhöjningen 2017 föreskrevs i lagen om indexjustering för 2017 av folkpensionen och vissa andra förmåner (1082/2016). Regeringen kommer att överlämna en separat regeringsproposition om sloandet av indexförhöjningen 2018. Poängtalet för folkpensionsindex kommer således att vara 1617 under åren 2017—2019. Indexfrysningen gäller dock inte utkomststödet. Grunddelen i utkomststödet för ensamstående är 487,89 euro per månad år 2017. År 2018 ska nivån på utkomststödet grunddel höjas enligt det tredje kvartalets inflation. Som en följd av detta stiger utkomststödet grunddel 2018 trots justeringen med poängtalet 1617.

På indexändringarna följer förändringar inom förmånssystemet. Ändringarna gällande index förändrar bland annat förhållandena mellan de förmånsbelopp som är indexbundna och de som inte är det. Genom olika justeringar av beloppen förändras samtidigt fördelningen av stöden. Exempelvis skillnaden mellan de dagpenningar som betalas ut till minimibelopp och utkomststödet grunddel förändras då dagpenningarnas minimibelopp inte justeras även om utkomststödet grunddel höjs enligt den normala indexförhöjningen. Detta har redan nu lett till en situation där de som erhåller minimidagpenning och som har en viss skattesats blir berättigade till utkomststöd. Dessa förändringar formar således förhållandet mellan grundskyddet som kommer i första hand och utkomststödet som kommer i andra hand. Förhållandet mellan grundskyddet och det utkomstskydd som beviljas i andra hand håller på att bli ett problem särskilt när det gäller de dagpenningar som betalas ut till minimibelopp.

Minimidagpenningarna borde höjas om man vill att deras nettobelopp ska överstiga utkomststödet och att de klienter som erhåller dem ska omfattas av rätt förmånssystem. Av de som tog emot sjukdagpenning år 2016 var det 4 % som fick sjukdagpenning till minimibelopp. Största delen av dem var studerande eller sådana som utförde hushållsarbete, och cirka hälften i bägge grupperna fick dagpenning till minimibelopp. Av de som tog emot föräldradagpenning var det cirka 10 % som fick dagpenning till minimibelopp. Orsaken till att föräldradagpenningen betalades ut till minimibelopp var oftast att personen hade låga inkomster eller arbetade samtidigt som denne tog emot föräldradagpenning.

Om minimibeloppen höjs är det även motiverat att höja den gräns för samordning av inkomster som det föreskrivs om i 37 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner. Som en följd av höjningarna skulle månadsbeloppet av den rehabiliteringspenning som betalas ut till minimibelopp (ca 616 €/mån. 2018 och ca 646 €/mån. 2019) överstiga den inkomstgräns för samordning av inkomster vid rehabiliteringspenning för yrkesutbildning som det föreskrivs om i 37 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner. Inkomstgränsen är bunden till folkpensionsindex och uppgår under frysningen av folkpensionsindex under 2017—2019 till cirka 594 euro per månad, dvs. till ett belopp som motsvarar de dagpenningar enligt sjukförsäkringslagen som betalas ut till minimibelopp utan nivåförhöjning. Om det inte finns en grundad anledning kan klienterna ha svårt att förstå att man på grund av särskilda höjningar inte längre justerar inkomstgränsen enligt nivån på gällande minimibelopp och inte binder gränsen till motsvarande index så som man gjort tidigare.

1.3 Betalning av specialvårdspenning under tiden för terminalvård av ett barn i hemmet

Specialvårdspenningen är ersättning för inkomstbortfall i en situation där vårdnadshavaren till ett sjukt eller handikappat barn under 16 år inte kan utföra sitt arbete, eftersom han eller hon deltar i vården eller rehabiliteringen av barnet. Enligt 10 kap. 2 § 1 och 2 mom. i sjukförsäkringslagen förutsätter betalning av specialvårdspenning under tiden för vård i hemmet att barnets sjukdom är svår och att vården i hemmet är anknuten till sjukhusvård av barnet eller till poliklinikvård på sjukhus, och att den läkare som vårdar barnet anser att deltagandet är nödvändigt. Dessutom förutsätts det att barnets svåra sjukdom är i en snabbt utvecklande eller krävande terapeutisk fas. Svåra sjukdomar som räknas upp i 4 § i statsrådets förordning om verkställighet av sjukförsäkringslagen (1335/2004) är leukemier och andra maligna tumörer, svåra hjärtfel, svåra olycksfalls- och brännskador, diabetes i inledningsskedet av behandlingen, svårbalanserad diabetes och svåra mentala rubbningar, svår utvecklingskada, svår bronki-alastma och svår ledgångsreumatism samt andra sjukdomar och handikapp som i fråga om svårighetsgrad kan jämföras med de sjukdomar som nämns ovan.

Enligt 10 kap. 2 § 3 mom. i sjukförsäkringslagen betalas ingen specialvårdspenning för samma tid till båda föräldrarna för tiden för vård i hemmet. Detta har upplevts vara problematiskt vid vård i livets slutskede. Bägge föräldrar som har ett svårt sjukt barn borde ha möjlighet att delta i sitt barns terminalvård utan att riskera att förlora sin utkomst.

1.4 Att omfattas av företagshälsovården samt ersättning för företagshälsovårdskostnader under tiden för rehabiliteringsstöd eller för olycksfallspension för viss tid

Enligt 13 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen ska de i 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård avsedda företagare och andra som utför eget arbete och som för sig har ordnat företagshälsovård (förebyggande företagshälsovård) grundad på arbetsgivarens skyldigheter ha rätt till ersättning för de nödvändiga och skäliga kostnader som föranleds av denna verksamhet. Har en företagare utöver den förebyggande företagshälsovården ordnat sjukvård och annan hälsovård för sig, har han eller hon rätt till ersättning för nödvändiga och skäliga kostnader som föranleds av denna verksamhet. I fråga om ersättning för företagshälsovård samt sjukvård och annan hälsovård som företagare och andra som utför eget arbete ordnar för sig samt uppföljning av kostnaderna och verksamheten iakttas i tillämpliga delar vad som i sjukförsäkringslagen föreskrivs om ersättning till arbetsgivare för företagshälsovård.

För att kostnaderna ska ersättas har det krävts att företagaren har en obligatorisk eller frivillig FöPL- eller LFöPL-försäkring i kraft då kostnaderna för företagshälsovård uppkommer. Om företagaren insjuknar för en längre tid så att han eller hon beviljas rehabiliteringsstöd enligt de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006; ArPL), avgörs fortsättningen för FöPL- eller LFöPL-försäkringen från fall till fall. Då rehabiliteringsstöd beviljas är utgångspunkten att företagarens eller lantbruksföretagarens arbetsförmåga inte ännu kan bedömas vara permanent nedsatt, och att han eller hon har för avsikt att återgå till arbetet. Beroende på vilken företagarens eller lantbruksföretagarens återstående arbetsförmåga är, antingen avslutas företagarens FöPL- eller LFöPL-försäkring den dag då arbetsförmågan började, på så sätt att arbetsinkomsten blir mindre än den nedre gränsen för försäkring enligt FöPL eller LFöPL eller, om tillräcklig arbetsförmåga återstår och företagaren meddelar att han eller hon arbetar, fastställs för företagaren vid sidan av rehabiliteringsstödet en försäkring med en arbetsinkomst enligt återstående arbetsförmåga.

Företagshälsovården för löntagare i anställningsförhållande finns som stöd för arbetstagarna även under den tid då de får rehabiliteringsstöd enligt de arbetspensionslagar som avses i 3 § i ArPL, om anställningsförhållandet är i kraft. Arbetstagaren förutsätts inte arbeta under denna

tid för att han eller hon ska omfattas av företagshälsovårdens tjänster. Med tanke på återgången till arbetet i de situationer där företaget fortfarande existerar och företagaren har för avsikt att återgå till detta arbete, vore det ytterst viktigt att företagaren omfattas av företagshälsovården och får stöd och handledning från företagshälsovården under tiden för rehabiliteringsstöd. I ovannämnda situationer bör företagshälsovårdens stöd vara tillgängligt oberoende av om företagarens arbetsinsats under tiden med rehabiliteringsstöd är FöPL- eller LFöPL-försäkrad. Att få rehabiliteringsstöd medför en stor risk för att företagaren senare måste få invalidpension som beviljas tills vidare. Motsvarande situation föreligger även då företagaren får olycksfallspension för viss tid enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) och arbetspensionsförsäkringen har avslutats med anledning av en temporär nedgång i företagarens arbetsförmåga.

Av den anledningen borde dessa företagare eller lantbruksföretagare kunna omfattas av företagshälsovården under den tid de får rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension för viss tid.

1.5 Flera arbeten än ett, arbetsförmåga kvar för en del av arbetena

En försäkrad har enligt 8 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen rätt till sjukdagpenning för den tid han eller hon är förhindrad att utföra sitt arbete på grund av arbetsoförmåga till följd av sjukdom. Med arbetsoförmåga avses ett sådant av sjukdom framkallat tillstånd under vilket den försäkrade, medan sjukdomen varar, är oförmögen att utföra sitt vanliga arbete eller därmed nära jämförbart arbete.

Enligt praxis för tillämpningen av lagen görs en bedömning av arbetsförmågan för det arbete som den försäkrade mest utför, om han eller hon har flera arbeten. Det är dock alltid situationen i sin helhet som bedöms. Dagpenning kan beviljas om den försäkrade är oförmögen till sitt huvudsakliga arbete och blir borta från alla sina arbeten. Om han eller hon dock fortsätter i något av arbetena, kan dagpenning i allmänhet inte beviljas. Om det emellertid är fråga om mycket obetydligt arbete till exempel 1–2 timmar i veckan, kan dagpenning beviljas.

Enligt praxis för tillämpning har arbetsoförmåga ansetts vara odelbar och det har i allmänhet ansetts att dagpenning inte kan beviljas för ett arbete då personen har flera arbeten och han eller hon fortsätter i något av dem. Denna tolkning stöds även av 11 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen som gäller beräkningen av dagpenningens belopp. Enligt paragrafen är sjukdagpenningens belopp 70 procent av trehundredelen av en försäkrads vid beskattningen konstaterade årsarbetsinkomst, om denna inte överstiger 30 350 euro 2017. På den överstigande delen är sjukdagpenningens belopp 20 procent av trehundredelen av årsarbetsinkomsten. Som beräkningsgrund för sjukdagpenningen används den försäkrades hela årsarbetsinkomst.

Besvärsinstansen har dock en annan uppfattning om saken. Enligt ett avgörande av försäkringsdomstolen var den försäkrade i heldagsarbete som finanschef och utförde samtidigt bisyssla som lagerarbetare 7,5 timmar i veckan. Försäkringsdomstolen ansåg att i en situation där den försäkrade utför flera än ett arbete och endast är arbetsförmögen för något av dessa, har han eller hon rätt att få sjukdagpenning som ersättning för det inkomstbortfall som beror på detta arbete, om de medicinska förutsättningarna för utbetalning av penningen uppfylls. Domstolen ansåg att så är fallet oberoende av hur många arbeten han eller hon utfört och huruvida han eller hon eventuellt har förmått utföra ett av sina arbeten samtidigt som personen i fråga har varit arbetsförmögen för ett annat av sina arbeten. Enligt försäkringsdomstolen saknar det med tanke på sjukdagpenningens betydelse att den försäkrade har förmått arbeta i sin huvudsyssla samtidigt som han eller hon enligt ansökan om sjukdagpenning varit arbetsförmögen för sitt andra arbete, dvs. sin bisyssla.

Enligt ett annat avgörande var den försäkrade samtidigt studerande och hockeyspelare. Enligt försäkringsdomstolen saknade det med tanke på sjukdagpenningens betydelse att den försäkrade hade förmått studera samtidigt som han eller hon var arbetsförmögen för sitt arbete som hockeyspelare. Sålunda hade den försäkrades arbetsgivare rätt att få sjukdagpenning för sin arbetstagare på basis av den lön som denna betalat på grundval av anställningsförhållandet, om de medicinska förutsättningarna för beviljande av sjukdagpenning uppfylldes.

Försäkringsdomstolen sände ärendena till Folkpensionsanstalten för åtgärder och konstaterade i sina beslut att Folkpensionsanstalten som första steg måste avgöra om de medicinska förutsättningarna för beviljande av sjukdagpenning uppfylls.

I sjukförsäkringslagen finns ingen bestämmelse enligt vilken endast en del av årsarbetsinkomsten kan beaktas då den försäkrade trots arbetsförmåga fortsätter i något av sina arbeten. Om man som grund för sjukdagpenningen använder hela skatteårets årsarbetsinkomst när den försäkrade blir borta från ett arbete och fortsätter i ett annat, är det möjligt att den försäkrade får sjukdagpenning till ett belopp som är för högt. Det beror dock på om arbetsinkomster från flera arbeten eller ett arbete ingår i skatteårets inkomster. Skatteårets arbetsinkomster kan även ha influtit från annat arbete än det som den försäkrade har utfört innan arbetsförmågan började. Eftersom det inte finns någon bestämmelse i lagen om hur sjukdagpenningen bestäms när den försäkrade blir borta från ett arbete och samtidigt fortsätter i ett annat arbete, ska sjukförsäkringslagen kompletteras till denna del.

1.6 Avdrag av andra förmåner från sjukdagpenning och rehabiliteringspenning

I sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner finns inga bestämmelser om hur man ska dra av andra månatliga förmånens belopp från sjukdagpenningen och rehabiliteringspenningen, t.ex. dagpenning som betalas på grund av olycksfall i arbetet. Det belopp som ska dras av varierar beroende på perioden för betalningen av dagpenningen, eftersom förmånerna betalas för vardagar. Klienterna har svårt att förstå varför de summor som dras av varierar för de olika perioderna för beviljande.

Exempel på en nuvarande situation: Den försäkrade har beviljats delpension till ett belopp på 1 066,55 euro/mån. 2017. Den försäkrade har beviljats sjukdagpenning för tiden 1.1.2017 — 12.3.2017. Från sjukdagpenningen har delpensionen avdragits till ett belopp av 43,15 euro/dag, vilket innebär att dagpenningen uppgår till 34,67 euro/dag. Den försäkrade har ansökt om fortsatt sjukdagpenning, och dagpenning beviljas för tiden 13.3.2017 — 31.7.2017. Från dagpenningen dras av delpension till ett belopp av 42,41 euro/dag, och således betalas en sjukdagpenning på 35,41 euro/dag. Beloppet av den delpension som ska avdras ändras därför att antalet prestationsdagar för sjukdagpenning under tiden för avdraget varierar proportionellt sett och tiden innefattar sådana helgdagar samt helgdagar på en vardag för vilka det inte betalas sjukdagpenning. Om den försäkrade från ingången av augusti ansöker om ytterligare fortsättning av sjukdagpenningen eller om dagpenningen av någon orsak justeras från och med en viss dag, ändras beloppet av dagpenning per dag igen.

I nuläget beräknas avdragningen alltid enligt varje beviljad tidsperiod, och avdraget är lika stort under en och samma period. I beslutet om fortsättningen ändras beloppet. På motsvarande sätt beräknas också beloppet av dagpenningen på nytt, dvs. det justeras för varje tidsperiod för vilken arbetsgivaren meddelar lön för frånvaron. Vanligtvis meddelar arbetsgivaren lönen för frånvaron per löneperiod.

För närvarande föreskrivs det bara om att en månad anses omfatta 25 dagar när studiepenning som betalas som en månadsförmån omvandlas till sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning.

ning. I sjukförsäkringslagens 12 kap. behövs en motsvarande bestämmelse för de övriga månadsförmåner som ska dras av från dagpenningen. Bestämmelsen behövs för sjukdagpenningen, den partiella sjukdagpenningen och rehabiliteringspenningen. När det gäller föräldradagpenningen leder andra förmåner, t.ex. pensioner, till att förmånen betalas ut till minimibelopp. Den föreslagna bestämmelsen ska också tas in i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner.

1.7 Ömsesidig kvittning av förmånerna enligt sjukförsäkringslagen

Enligt 12 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen får det till den försäkrade samtidigt endast betalas en sådan dagpenningförmån som avses i denna lag. Om perioden för partiell sjukdagpenning avbryts på grund av sjukdom och personen beviljas sjukdagpenningen retroaktivt för samma tid för vilken det redan har betalats partiell sjukdagpenning, finns det ingen bestämmelse om regression i fråga om uttag av överlappande avgifter, utan avgifterna måste tas ut som normalt återkrav. Liknande situationer kan även uppstå mellan sjukdagpenningen och föräldradagpenningen. Ur klientens perspektiv är det inte ändamålsenligt att man samtidigt under samma tid som arbetsinkomstförsäkringsförmånen betalas ut tar ut den andra förmånen genom återkrav. Förfarandet skulle vara smidigare om man av den förmån som beviljas senare skulle kunna betala bara den överstigande delen av det tidigare förmånsbeloppet. Liknande bestämmelser om regression finns t.ex. mellan arbetspensionerna och sjukdagpenningen (sjukförsäkringslagen 12 kap. 3 och 5 §).

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Förkortning av FöPL-företagares självrisktid

Enligt en enkät som Företagarna i Finland lät göra hösten 2016 hade närmare 70 procent av de företagare som hållit sjukledigt inte sökt sjukdagpenning. Företagarens självrisktid medför att företagare ofta arbetar också då de är sjuka, i stället för att sköta sin hälsa. Detta kan göra att sjukdomen förlängs. I dessa fall har inte sjukledigheten på under fyra dagar, dvs. självrisktiden, löpt ut och rätten till förmånen inte hunnit uppkomma.

För att förbättra situationen ska självrisktiden förkortas. Det föreslås att självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen för en företagare som är försäkrad med stöd av lagen om pension för företagare förkortas så att tiden endast omfattar insjukningsdagen i stället för insjukningsdagen och därpå följande tre vardagar såsom för närvarande.

Självrisktiden för lantbruksföretagare som är försäkrade i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare förblir oförändrad, dvs. deras självrisktid omfattar fortfarande dagen då lantbruksföretagaren insjuknat och därpå följande tre veckodagar. Orsaken till att den föreslagna ändringen gäller endast de företagare som avses i lagen om pension för företagare är att dessa själva finansierar de extra kostnader som föranleds sjukförsäkringsfonden på grund av förkortningen av självrisktiden.

2.2 Höjning av minimibeloppet av dagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen

Dagpenningarnas minimibelopp föreslås bli höjt så att nettobeloppet av dagpenningen i regel blir lika stort som det grundläggande utkomststödet. Därigenom säkerställs att grundskyddet är förstahandsalternativet framom utkomststödet och att stöden riktas på avsett sätt. Förmånstagaren ska även omfattas av de bedömnings- och rehabiliteringsåtgärder som gäller arbetsförmågan och som anknyter till sjukdagpenningssystemet. Minimibeloppet av sjukdagpenningen höjs till 616 euro per månad. Arbetsmarknadsstödet uppgår till 696,60 euro, och efter att garantipensionen för personer som bor ensamma höjs med 15 euro enligt förslaget

kommer garantipensionen att vara 775,26 euro per månad. Höjningen av sjukdagpenningens minimibelopp förbättrar i viss mån situationen med tanke på de övriga grundtrygghetsförmånerna. Enligt hänvisningsbestämmelsen i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner ska höjningen även gälla rehabiliteringspenningen.

Det föreslås även att inkomstgränsen i euro för samordning av de regelbundna arbetsinkomster som har tjänats in under utbildning som ordnats som yrkesinriktad rehabilitering eller under praktik i samband därmed ska höjas samtidigt som den föreslagna höjningen av nivån på dagpenningarnas minimibelopp, eftersom den nämnda samordningsgränsen har följt sjukdagpenningens minimibelopp per månad. Samtidigt föreslås det att samordningsgränsen ska bindas till det minimibelopp av dagpenning som anges i sjukförsäkringslagen, så att det belopp som finns i lagen inte behöver ändras alltid då sjukdagpenningens minimibelopp i sjukförsäkringslagen ändras.

2.3 Betalning av specialvårdspenning under tiden för terminalvård av ett barn i hemmet

Föräldrar och de som vårdar barn som hör till målgruppen för specialvårdspenning har framfört önskemål att man när det gäller vård av döende barn bör göra ett undantag från den huvudregel enligt vilken specialvårdspenning inte betalas till båda föräldrarna samtidigt under tiden för vård av barnet i hemmet. Med beaktande av barnets och familjens situation är båda föräldrarnas närvaro och deltagande i vården i en sådan situation dock viktigt och beviljande av specialvårdspenning till båda föräldrarna samtidigt motiverat även då terminalvården sker hemma. I propositionen föreslås att specialvårdspenning kan betalas samtidigt till båda föräldrarna även under tiden för terminalvård av barnet i hemmet, förutsatt att de andra förutsättningarna för betalning av specialvårdspenning uppfylls. Med terminalvård i hemmet jämföras också terminalvård som ges vid en annan verksamhetsenhet än en verksamhetsenhet på specialsjukvårdsnivå, till exempel i ett servicecenter.

2.4 Att omfattas av företagshälsovården samt ersättning för företagshälsovårdskostnader under tiden för rehabiliteringsstöd eller för olycksfallspension för viss tid

Kostnaderna för företagshälsovård ersätts enligt sjukförsäkringslagen inte, om företagaren inte har en FöPL- eller LFöPL-försäkring i kraft. Då rehabiliteringsstöd beviljas är utgångspunkten att företagarens eller lantbruksföretagarens arbetsförmåga inte ännu kan bedömas vara permanent nedsatt, och att han eller hon har för avsikt att återgå till arbetet. Det föreslås att ordalydelsen i 13 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen ändras. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska ersättningar för kostnader för företagshälsovård kunna beviljas, fastän företagaren eller lantbruksföretagaren inte längre har en FöPL- eller LFöPL-försäkring i kraft under tiden för rehabiliteringsstöd eller för olycksfallspension för viss tid.

2.5 Flera arbeten än ett, arbetsförmåga kvar för en del av arbetena

I sjukförsäkringslagen föreslås det en bestämmelse om fastställande av sjukdagpenning då den försäkrade blir arbetsförmögen då han eller hon samtidigt arbetar i två eller flera arbetsförhållanden eller egna arbeten, är arbetsförmögen endast för något av arbetena och blir borta från det arbetet men i övrigt fortsätter arbeta. Om den försäkrade anses vara arbetsförmögen på det sätt som avses i sjukförsäkringslagen för det arbete han eller hon blir borta från, bestäms sjukdagpenningen på basis av det inkomstbortfall som beror på detta arbete.

Bestämmelserna om självrisktiden och uträkningen av maximitiden för sjukdagpenningen föreslås inte bli ändrade i detta sammanhang. Självrisktiden och prestationsdagarna minskar om den försäkrade beviljas sjukdagpenning på basis av arbetsförmåga får något av sina arbeten.

Förhållandena mellan sjukdagpenningen och övriga förmåner ändras inte heller. Om man t.ex. får sjukdagpenning som har beviljats på basis av ett arbete kan man inte erhålla utkomststöd för arbetslösa, eftersom arbetsoförmögna personer inte har rätt till utkomststöd för arbetslösa. En arbetsoförmögen person avser en person som får sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning.

Sådan sjukdagpenning som beviljats en person som utför fler än ett arbete kan även inverka på studiestödet. Att få sjukdagpenning är i regel ett hinder för att beviljas studiestöd. Studiestödet upphör från ingången av den månad då den studerande får sjukdagpenning för första gången i minst 18 dagar. Om det beviljas sjukdagpenning för en tid för vilken det har betalats studiestöd, dras studiepenningen av från sjukdagpenningen för kalendermånaden med rätt till studiestöd.

Beviljande av sjukdagpenning kan också inverka på den försäkrades rehabiliteringspenning och rätten att få föräldradagpenning.

Den nya 5 a § i 11 kap. om fastställande av sjukdagpenning i en situation med två eller flera arbeten ska inte tillämpas på partiell sjukdagpenning. Den partiella sjukdagpenningen har egna bestämmelser om rätt till partiell sjukdagpenning i en situation där den försäkrade arbetar samtidigt i två eller flera deltidsanställningsförhållanden. Man bör då särskilt komma överens med arbetsgivarna om en minskning av arbetet, och beloppet av den partiella sjukdagpenningen uppgår till hälften av föregående sjukdagpennings belopp eller den sjukdagpennings belopp som den försäkrade har rätt till.

2.6 Avdrag av andra förmåner från sjukdagpenning och rehabiliteringspenning

I sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner föreslås en bestämmelse om hur de andra månadsförmånerna ska samordnas med sjukdagpenningen, specialvårdspenningen och rehabiliteringspenningen. Efter den föreslagna ändringen kommer beloppet av en annan förmån som dras av från sjukdagpenningen, specialvårdspenningen eller rehabiliteringspenningen att förbli oförändrat under de olika perioderna för beviljandet av sjukdagpenning, specialvårdspenning eller rehabiliteringspenning. Detta förfarande tillämpas redan nu vid samordning av beloppet av sjukdagpenningen och beloppet av studiepenningen.

2.7 Ömsesidig kvittning av förmånerna i sjukförsäkringslagen

I sjukförsäkringslagen föreslås en bestämmelse om regression som möjliggör ömsesidig kvittning av dagpenningsförmånerna i sjukförsäkringslagen. Enligt bestämmelsen ska dagpenning som beviljats retroaktivt betalas endast till den del dess belopp överstiger beloppet av den dagpenning som har betalats tidigare.

2.8 Tekniska ändringar som gäller tillämpningspraxis

I 12 kap. 4 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen föreskrivs om förhållandet mellan delinvalidpension eller motsvarande annan än full invalidpension och sjukdagpenning. Delinvalidpension dras inte av från sjukdagpenningen, om rätten till pensionen har börjat före ingången av det kalenderår, till vilket den arbetsinkomst som ligger till grund för förmånen hänför sig. Bestämmelsen ska preciseras att gälla även de situationer där delinvalidpensionen föregås av full invalidpension, eftersom den försäkrades inkomster har minskat redan under den fulla invalidpensionen.

I 11 kap. 4 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen nämns arbetsinkomst som justerats enligt 1 § 3 mom. I 11 kap. 1 § 3 mom. i sjukförsäkringslagen finns dock inga bestämmelser om justering av arbetsinkomsten, utan det föreskrivs om detta i 1 § 4 mom. Nämnda 1 § har ändrats genom lagen 1658/2015, varvid 11 kap. 4 § förblivit oförändrad.

Enligt 13 kap. 10 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen som träder i kraft den 1 januari 2018 (943/2016) får Folkpensionsanstalten med arbetsgivarens samtycke avtala om att ersättningen betalas till serviceproducenten. Denna bestämmelse gäller dock ordnandet av företagshälsovårdstjänster för företagare och andra som utför eget arbete. Paragrafen ska ändras så att hänvisningen gäller rätt målgrupp.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Förkortning av FöPL-företagares självrisktid

Företagare som är försäkrade med stöd av lagen om pension för företagare finansierar själva den kostnad som förkortningen av den gällande självrisktiden förorsakar (från 1 + 9 vardagar till 1 + 3 vardagar). Enligt 18 kap. 13 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen finansieras utgifter som förorsakas av sjukdagpenning som betalas med stöd av 8 kap. 10 § med intäkterna av den premie som tas ut på grundval av arbetsinkomst som avses i lagen om pension för företagare (företagares tilläggsfinansieringsandel). Företagares tilläggsfinansieringsandel tas utöver dagpenningens premien ut hos försäkrade som har en gällande försäkring enligt lagen om pension för företagare. Storleken på den förhöjda premien har varierat årligen, men den har i genomsnitt varit ca 0,10 procentenheter. Kostnaderna för ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen betalas däremot av statens medel.

Företagare som är försäkrade med stöd av lagen om pension för företagare ska själva finansiera de extra kostnader som den föreslagna ändringen medför. Enligt en preliminär uppskattning är de extra kostnader som ändringen medför ca 7 miljoner euro årligen för sjukförsäkringssystemet. Förslaget förorsakar ett höjningsbehov på 0,17 procentenheter i företagarnas tilläggsfinansieringsandel och ökar sålunda företagarnas indirekta arbetskraftskostnader. Förslaget påverkar inte den statsfinansierade andelen av sjukförsäkringens utgifter.

För närvarande är det cirka 9 200 företagare som erhåller sjukdagpenning för tiden som arbetsoförmögen. I och med förslaget ökar antalet förmånstagare med cirka 19 000 personer. Enligt 2 kap. 1 § i förordningen om verkställigheten av sjukförsäkringslagen (1335/2004) ska den försäkrade förete en nödvändig och tillförlitlig utredning om sjukdomen och den tidpunkt då arbetsoförmågan började. Om arbetsoförmågan varar längre än den självrisktid som avses i 8 kap. 7 § 1 och 2 mom. i sjukförsäkringslagen, ska den försäkrade förete ett läkarutlåtande över sin arbetsoförmåga. Vid ansökan om sjukdagpenning för företagares självrisktid kan även ett läkarutlåtande betraktas som en nödvändig och tillförlitlig utredning. Således blir nya personer som ansöker om dagpenning tvungna att skaffa sig ett läkarutlåtande för att erhålla dagpenning. Om alla skaffar sitt läkarutlåtande via primärvården, innebär detta 19 000 nya läkarbesök. Enligt 3 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen ersätts kostnaderna för anskaffning av läkarintyg eller läkarutlåtande som behövs för ansökan om förmåner enligt sjukförsäkringslagen. År 2016 ersattes i genomsnitt 16,7 procent av läkararvodena. Enligt Folkpensionsanstaltens statistik uppgick ersättningen per allmänläkarbesök år 2016 till 9,94 euro. Ersättningen per besök inom företagshälsovården uppgick till 24,22 euro. Om 40 procent av besöken sker inom företagshälsovården, ökar företagshälsovårdens ersättningsutgifter med 180 000 euro. Detta finansieras av statens medel. Om resten av besöken sker inom den privata sjukvården, ökar sjukförsäkringsersättningsutgifterna med 113 000 euro, varav statens andel utgör 44,9 procent, dvs.

RP 141/2017 rd

50 000 euro. Motsvarande inbesparingar i fråga om utkomststödet bedöms uppgå till 0,5 miljoner euro när dagpenningarnas minimibelopp höjs.

Höjning av minimibeloppet av dagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen

Sjukdagpenningens minimibelopp måste höjas med 0,91 euro/dag (knappt 23 euro/mån.) år 2018 för att dagpenningen beräknat med en skattesats på 20 procent ska överstiga beloppet av det grundläggande utkomststödet. Motsvarande höjning behövs även av minimibeloppen av föräldradagpenningen, specialvårdspenningen och rehabiliteringspenningen. Höjningen av minimibeloppet av dagpenningarna och rehabiliteringspenningen ökar statens utgifter sammanlagt med uppskattningsvis 8 miljoner euro år 2018, och de dagpenningar som finansieras med försäkringspremier sjunker med 4,4 miljoner euro.

Höjningen av dagpenningens minimibelopp gäller 39 000 förmånstagare.

Då inkomstgränsen i euro för samordning av de regelbundna arbetsinkomster som har tjänats in under utbildning som ordnats som yrkesinriktad rehabilitering eller under praktik i samband därmed höjs samtidigt som nivån på dagpenningarnas minimibelopp höjs, uppskattas sjukförsäkringsfondens kostnader öka med högst cirka 60 000 euro per år.

Betalning av specialvårdspenning under tiden för terminalvård av ett barn i hemmet

I systemet för specialvårdspenning statistikförs inte terminalvård som en grund för beviljande, varför det inte finns någon statistik från Folkpensionsanstalten att visa som stöd för kostnadsberäkningen. Det kan dock uppskattas att kostnadsökningen kommer att vara mycket ringa, eftersom det i ersättningsverksamheten behandlats endast några enskilda ansökningar om specialvårdspenning där terminalvård i hemmet varit grunden.

Att omfattas av företagshälsovården samt ersättning för företagshälsovårdskostnader under tiden för rehabiliteringsstöd eller för olycksfallspension för viss tid

Av lantbruksföretagarna omfattades 36 % av företagarna av arbetshälsovården på basis av uppgifter från Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts (LPA) gårdsbesöksregister till slutet av april 2017. När det gäller FöPL-företagare är den andel som omfattas av företagshälsovård för de företagare som arbetar ensamma ca 20 %. Enligt LPAs statistik beviljas årligen 250 rehabiliteringsstöd till lantbruksföretagare och enligt Pensionsskyddscentralen 600 rehabiliteringsstöd till företagare. Den andel kostnader som föranleds av företagshälsovården och som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen kan öka en aning på grund av de ändringar som föreslås, men å andra sidan kan man uppskatta att de statsfinansierade pensionsutgifterna genom företagshälsovårdens stödinsatser och en lyckad återgång till arbetet kommer att minska i motsvarande grad. I både FöPL och LFöPL-systemet finns en statsandel, varvid en minskning av pensionsutgifterna kommer att återspeglas även i statsandelen för ovannämnda system.

Flera arbeten än ett, arbetsförmåga kvar för en del av arbetena

Den föreslagna lagändringen möjliggör beviljande av sjukdagpenning i enlighet med förlorad inkomst i det fall att den försäkrade blir borta från endast ett arbete och förmår fortsätta i ett annat arbete. I annat fall blir man tvungen att betala dagpenning i enlighet med årsinkomsten då bestämmelser om förfarandet saknas, varvid den försäkrade kan få en större dagpenning än han eller hon på grundval av inkomstbortfallet har rätt till. Ändringen har således en bromsande effekt på utgifterna.

Avdrag av andra förmåner från sjukdagpenning och rehabiliteringspenning

Den föreslagna ändringen förenklar ersättningsförfarandet. Ändringen inverkar inte avsevärt på förmånsbeloppen, och ökar därför inte dagpenningkostnaderna.

Ömsesidig kvittning av förmånerna i sjukförsäkringslagen

Den föreslagna ändringen förenklar ersättningsförfarandet. Ändringen inverkar inte på förmånsbeloppen, och ökar därför inte dagpenningkostnaderna.

Tekniska ändringar som gäller tillämpningspraxis

I lagens tillämpningspraxis har man redan tolkat lagen på de sätt som föreslås, varför ändringarna inte har några ekonomiska konsekvenser.

3.2 Samhälleliga konsekvenser

Förkortning av FöPL-företagares självrisktid

Företagarens arbetsförmåga har stor betydelse för företagarens, företagets anställdas samt företagets samarbetspartners försörjning. Företagaren är i allmänhet företagets viktigaste resurs, varför hans eller hennes utdragna sjukdom eller totala förlust av hälsan kan fälla hela företaget. Då går även arbetsplatser och samarbetsrelationer förlorade. Enligt utredningar från Företagarna i Finland sysselsätter till exempel ensamföretagare ofta flera andra företagare och om en faller bort från kedjan kan detta sålunda förorsaka förutom fördröjning i verksamheten även betydande utmaningar för andra företagares försörjning. Reformen främjar företagarnas möjlighet att bli sjuklediga och stöder på så sätt deras arbetsförmåga och välbefinnande i arbetet samt företagsverksamhetens kontinuitet.

Höjning av minimibeloppet av dagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen

Dagpenningen och rehabiliteringspenningen enligt sjukförsäkringslagen är primära förmåner i förhållande till utkomststödet. Den föreslagna ändringen säkerställer att grundskyddet är förstahandsalternativet framom utkomststödet och att stöden riktas på avsett sätt.

Betalning av specialvårdspenning under tiden för terminalvård av ett barn i hemmet

Propositionen har inte minst en mänsklig innebörd. Den ger båda föräldrarna en möjlighet att vara närvarande, om de så önskar, och barnet en möjlighet att tillbringa den sista tiden hemma eller i hemliknande förhållanden i en bekant och trygg miljö.

Att omfattas av företagshälsovården samt ersättning för företagshälsovårdskostnader under tiden för rehabiliteringsstöd eller för olycksfallspension för viss tid

Att få rehabiliteringsstöd medför en stor risk för att företagaren senare måste få invalidpension som beviljas tills vidare. Motsvarande situation föreligger även då företagaren får olycksfallspension för viss tid enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) och arbetspensionsförsäkringen har avslutats med anledning av en temporär nedgång i företagarens arbetsförmåga. Propositionen främjar återgången till arbetet och kan på så sätt förhindra en övergång till permanent invalidpension.

RP 141/2017 rd

Flera arbeten än ett, arbetsförmåga kvar för en del av arbetena

Inkomstrelaterat socialskydd ersätter inkomstbortfall som beror på ett försäkringsfall. Den föreslagna reformen riktar ersättningen så att den motsvarar det verkliga inkomstbortfallet för den försäkrade och förverkligar på så sätt avsikten med lagen.

Avdrag av andra förmåner från sjukdagpenning och ömsesidig kvittning av förmånerna i sjukförsäkringslagen

De föreslagna ändringarna förenklar förfaringssätten för beviljandet av förmånerna. Med tanke på förmånstagarna innebär ändringarna att förfarandena blir lättare att förstå och att byråkratin minskar.

Ändringar som gäller tillämpningspraxis

Ändringarna är av teknisk natur. Lagen tillämpas enligt förslaget redan nu.

4 Beredningen av ärendet

Proposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet som tjänsteuppdrag. I beredningen deltog även Folkpensionsanstalten och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. I samband med beredningen hördes dessutom Företagarna i Finland, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter och de centrala arbetsmarknadsorganisationerna.

5 Samband med andra propositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Sjukförsäkringslagen

8 kap. Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

10 §. *Rätt för företagare till sjukdagpenning för självrisktiden.* Enligt gällande lag omfattar självrisktiden för en företagare som är försäkrad i enlighet med lagen om pension för företagare dagen då företagaren insjuknat och därpå följande tre vardagar. I paragrafens 1 mom. föreslås att självrisktiden endast ska omfatta dagen då företagaren insjuknat. Sjukdagpenning betalas för vardagar från måndag till lördag. I praktiken innebär detta att om dagen då företagaren insjuknat är en lördag, börjar utbetalningen av dagpenning på måndag, eftersom dagpenning inte betalas för söndag. För vardagshelger betalas inte heller någon dagpenning.

13 §. *Övriga bestämmelser som tillämpas på partiell sjukdagpenning.* I paragrafens nya 2 mom. föreslås ett omnämnande om att 11 kap. 5 a § inte tillämpas på den partiella sjukdagpenningen.

10 kap. Specialvårdspenning

2 §. *Förutsättningar för betalning av specialvårdspenning.* Det föreslås att paragrafens 3 mom. kompletteras så att specialvårdspenning dock kan betalas för samma tid till båda föräldrarna för tiden av terminalvård av ett barn i hemmet. Med terminalvård i hemmet jämföras också terminalvård som ges vid en annan verksamhetsenhet än en verksamhetsenhet på specialsjukvårdsnivå, till exempel i ett servicecenter.

11 kap. Beloppet av dagpenningsförmånerna

4 §. *Arbetsinkomst som uppgetts av en försäkrad och beloppet av föräldradagpenning på grundval av den arbetsinkomst som legat till grund för en föregående föräldradagpenning.* Enligt paragrafens 1 mom. ska Folkpensionsanstalten på ansökan uppskatta vad som ska anses vara en försäkrads arbetsinkomst under de sex månader som omedelbart föregått begynnelse-tidpunkten för hans eller hennes arbetsoförmåga eller början av rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning. Dagpenningsförmånen fastställs enligt den försäkrades tillförlitligt utredda arbetsinkomst för sex månader, förutsatt att arbetsinkomsten multiplicerad med två fortgående har varit minst 20 procent större än den arbetsinkomst enligt 3 § som har konstaterats vid beskattningen och som har justerats enligt 1 § 3 mom. Hänvisningen till 1 § 3 mom. är felaktig. Hänvisningen ska gälla 1 § 4 mom. I paragrafen föreslås en teknisk precisering till följd av detta.

5 a §. *Fastställande av sjukdagpenning då den försäkrade är arbetsoförmögen endast för något av sina arbeten.* Det föreslås att det till 11 kap. i sjukförsäkringslagen fogas en ny 5 a §, där det föreskrivs om fastställande av sjukdagpenning då den försäkrade samtidigt arbetar i två eller flera arbetsförhållanden eller egna arbeten, är arbetsoförmögen endast för något av arbetena och blir borta från det arbetet men i övrigt fortsätter arbeta. Definitionen av eget arbete finns i 1 kap. 4 § 4 punkten i sjukförsäkringslagen. Med detta avses arbete som utförs i eget eller en familjemedlems företag, affär eller yrke eller inom lant- eller skogsbruk, i eget eller i något annat hushåll och självständigt vetenskapligt eller konstnärligt arbete samt heltidsstudier. Om den försäkrade anses vara arbetsoförmögen på det sätt som avses i sjukförsäkringslagen för det arbete han eller hon blir borta från, bestäms sjukdagpenningen på basis av det in-

komstbortfall som beror på detta arbete. Den försäkrade ska uppge arbetsinkomst för de sex månader som omedelbart föregått arbetsförmågan. Arbetsinkomsten kan vara löneinkomster eller företagarkomster. En företagare ska visa upp en utredning över arbetsinkomst som fastställts enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare. Som grund för sjukdagpenning används den arbetsinkomst som uppgetts för sex månader och som multipliceras med två vid beräkningen av årsinkomsten. Då arbetsinkomsten fastställs dras kostnaderna för inkomstens förvärvande av från arbetsinkomst från arbets- eller tjänsteförhållande med i genomsnitt 5 procent, och ett försäkringspremieavdrag som avses i 4 a § görs.

Sjukdagpenningen fastställs på ovannämnda sätt, om den försäkrade fortsätter i något av sina arbeten efter att ha blivit arbetsförmögen för ett arbete. För att sjukdagpenningen ska kunna fastställas på normalt sätt på basis av hela årsinkomsten på grundval av skatteårets inkomster, uppgivna inkomster eller föregående förmån, måste den försäkrade bli borta från alla sina arbeten. Den försäkrade har inte heller efter väntetiden på 55 dagar rätt till sjukdagpenning till minimibelopp, om han eller hon fortsätter i något av sina arbeten. Den nya bestämmelsen tillämpas inte heller om det är fråga om arbete i mycket liten utsträckning i ett annat arbete. Som sådant arbete betraktas 1—2 timmar i veckan. Bisyssla i liten utsträckning är inte heller nuförtiden ett hinder för att få sjukdagpenning.

Om den försäkrade först blir borta från ett av sina arbeten och senare från de andra arbetena, t.ex. då han eller hon ska opereras, fastställs sjukdagpenningen till en början på basis av inkomstbortfall som beror på ett arbete. Från och med den tidpunkt då han eller hon blir arbetsförmögen för alla sina arbeten, fastställs sjukdagpenningen normalt med den arbetsinkomst som uppgetts för tiden innan arbetsförmågan började. Med tidpunkten då arbetsförmågan började avses den tidpunkt då den försäkrade blev arbetsförmögen för ett av sina arbeten. På grundval av detta fastställs bl.a. vilket skatteårs inkomster som används eller från och med när inkomsterna för sex månader ska beaktas.

På grund av att syftet med sjukdagpenningen är att ersätta inkomstbortfall, är det dock inte ändamålsenligt om sjukdagpenningen enligt bestämmelsen betalas också om den försäkrade under den tid han eller hon är arbetsförmögen arbetar i något annat eget arbete eller i ett helt nytt arbete och får inkomster från det. Studier och annat eget arbete utanför förvärvsarbetet hindrar dock inte utbetalning av sjukdagpenning då när den försäkrade inte har ansetts vara arbetsförmögen för dessa arbeten och när denne har arbetsförmåga kvar för dem.

7 §. Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspenningens minimibelopp. Paragrafen föreslås bli ändrad så att minimibeloppet av dagpenningen höjs till 22,89 euro per vardag. Det belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2010 har beräknats.

12 kap. **Dagpenningsförmånernas förhållande till andra förmåner.**

1 §. Samordning av dagpenningsförmånerna. I paragrafen föreslås ett nytt 2 mom. enligt vilket Folkpensionsanstalten har rätt att kräva en utbetald annan förmån till den del som motsvarar utbetald dagpenning, om den försäkrade retroaktivt under samma tid beviljas en annan dagpenningsförmån enligt sjukförsäkringslagen, t.ex. full sjukdagpenning för tiden med partiell sjukdagpenning. Mottagaren av dagpenningen får den retroaktivt beviljade sjukdagpenningen utbetald endast till den del dess belopp överstiger det utbetalda beloppet av partiell sjukdagpenning.

4 §. Sjukdagpenningens förhållande till delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna. I paragrafens 2 mom. föreskrivs om förhållandet mellan delinvalidpension eller motsvarande an-

nan än full invalidpension och sjukdagpenning. Delinvalidpension dras inte av från sjukdagpenningen, om rätten till pensionen har uppkommit före ingången av det kalenderår, till vilket den arbetsinkomst hänför sig som ligger till grund för förmånen. Det föreslås att bestämmelsen preciseras så att den gäller även de situationer där delinvalidpensionen föregås av full invalidpension, eftersom den försäkrades inkomster har minskat redan under den fulla invalidpensionen. I lagens tillämpningspraxis har detta redan beaktats.

12 §. *Avdrag av andra förmåner från sjukdagpenning och rehabiliteringspenning.* I kapitlet föreslås en ny 12 § enligt vilken det ska avdras en tjugofemtedel per vardag av månadsbeloppet av den andra förmånen, om en månadsförmån enligt någon annan lag som betalas under samma tid dras av från sjukdagpenningen eller specialvårdspenningen. Sjukdagpenningen och specialvårdspenningen betalas ut per dag, och endast för vardagar. En månad beräknas innefatta 25 vardagar. Bestämmelsen gör det möjligt att omvandla en månadsförmån till en dagsförmån genom att använda divisorn 25.

Bestämmelsen i 12 kap. 11 § 2 mom. enligt vilken en månad beräknas innefatta 25 dagar när studiepenning som betalas som månadsförmån omvandlas till en dagpenningförmån föreslås bli upphävd som onödig.

13 kap. **Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård**

2 §. *Rätt för företagare och andra personer som utför eget arbete att få ersättning för företagshälsovård.* Det föreslås att det i paragrafens 1 mom. nämns att förutom företagare som avses i 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård omfattar rätten till ersättning för företagshälsovård också en lantbruksföretagare eller en företagare som får rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension för viss tid enligt arbetspensionslagarna och vars försäkring har avslutats på grund av arbetsoförmåga. I dessa situationer existerar fortfarande företagsverksamheten och det är meningen att den ska fortsätta efter rehabiliteringsstödet eller efter den olycksfallspension som betalas för viss tid. Beslutet om LFöPL- och FöPL-försäkringen fattas vid rehabiliteringsstöd eller vid beviljande av olycksfallspension för viss tid oftast retroaktivt vid begynnelsepunkten för arbetsoförmågan, och efter det är försäkringen ogiltig tills rehabiliteringsstödet eller den olycksfallspension som betalas för viss tid har upphört. På basis av den föreslagna bestämmelsen ska de av företagshälsovården orsakade företagshälsovårdskostnader som avses i 13 kap. kunna ersättas från begynnelsepunkten för arbetsoförmågan tills lantbruksföretagarens eller företagarens rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension för viss tid upphör, även om LFöPL- eller FöPL-försäkringen inte är i kraft under denna tid. Genom företagshälsovårdens åtgärder kan man under den tiden rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension för viss tid betalas stödja återgången till arbetet och även vid behov vägleda företagaren till rehabiliteringstjänster. Rätt till ersättningar har på motsvarande sätt även en lantbruksföretagare eller företagare som ansluter sig till företagshälsovården först då arbetsoförmågan börjar, förutsatt att även de andra förutsättningarna för ersättandet av företagshälsovårdskostnaderna uppfylls, som t.ex. att det görs en arbetsplatsutredning efter anslutningen till företagshälsovården. Trots att detta strider mot försäkringsprincipen, är företagshälsovårdens expertis viktig för att arbetsförmågan ska kunna återfås.

I detta sammanhang föreslås inga ändringar i 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård, men 13 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen kompletteras så att rätten till ersättning för företagshälsovård utöver de företagare som avses i 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård också ska gälla lantbruksföretagare eller företagare som får rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension för viss tid enligt arbetspensionslagarna och vars försäkringar av denna anledning har avslutats. Lagens nuvarande tillämpningspraxis bör dock preciseras med anledning av de ändringar som föreslås i sjukförsäkringslagen så att företagshälsovårdstjänster erbjuds av producenter av företagshälsovårdens tjänster även till sådana FöPL- eller LFöPL-

försäkrade företagare eller lantbruksföretagare som börjat få rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension för viss tid och vars FöPL- eller LFöPL-försäkring har avslutats på grund av arbetsoförmåga. I försäkringsbeslutet konstateras det därmed att företagarens arbetsinsats blir lägre än den försäkringsgräns som anges i lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare. År 2017 är den ovannämnda gränsen 7 645,25 euro per år enligt lagen om pension för företagare och 3 822,63 euro per år enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Företagaren eller lantbruksföretagaren kan i dessa situationer genom ett beslut om rehabiliteringsstöd från den pensionsanstalt som beviljat pension eller med ett separat intyg bevisa att han eller hon är en företagare eller lantbruksföretagare som omfattas av företagshälsovårdens tjänster.

10 §. *Betalning av ersättning till andra än arbetsgivare.* Enligt 2 mom. i paragrafen kan Folkpensionsanstalten med samtycke av företagaren eller av den som utför eget arbete avtala om att ersättningen för företagshälsovården ska betalas till serviceproducenten enligt ett direktersättningsförfarande. I momentet står felaktigt ”med arbetsgivarens samtycke” då det borde stå ”med företagarens samtycke”. Det föreslås att momentet ändras så att det motsvarar paragrafens rätta innehåll. Ändringen är teknisk.

1.2 Lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård

1 §. I paragrafen föreskrivs om ersättning för kostnaderna för företagshälsovårdens gårdsbesök hos lantbruksföretagare som avses i 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård. Det föreslås att det i stället för nämnda bestämmelse i lagen om företagshälsovård i paragrafens 1 mom. ska tas in en hänvisning till sjukförsäkringslagens 13 kap. 2 § 1 mom. som föreslås bli ändrad så att det uttryckligen konstateras att bestämmelserna om ersättningar som betalas för kostnaderna för företagshälsovården även gäller lantbruksföretagare och företagare som får rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension för viss tid.

1.3 Lagen om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningsförmåner

36 §. *Sådana ersättningar för inkomstbortfall som minskar rehabiliteringspenningen samt beaktande av ersättning från utlandet.* I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom. enligt vilket det ska avdras en tjugofemtedel per vardag av månadsbeloppet av en annan förmån, om en månadsförmån enligt någon annan lag som betalas under samma tid dras av från sjukdagpenningen eller specialvårdspenningen. Rehabiliteringspenningen betalas ut per dag, och endast för vardagar. En månad beräknas innefatta 25 vardagar. Bestämmelsen gör det möjligt att omvandla en månadsförmån till en dagsförmån genom att använda divisorn 25.

37 §. *Partiell samordning av inkomster.* Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat så att inkomstgränsen för samordning av de regelbundna arbetsinkomster som har tjänats in under utbildning som ordnats som yrkesinriktad rehabilitering eller under praktik i samband därmed binds till det minimibelopp av dagpenning som anges i sjukförsäkringslagen. Detta belopp är på basis av hänvisningsbestämmelsen i 32 § 3 mom. även minimibeloppet för rehabiliteringspenningen. Eftersom rehabiliteringspenningen i genomsnitt betalas för 25 vardagar, ska inkomstgränsen bindas till det belopp av rehabiliteringspenning per dag som fastställs enligt 32 § 3 mom. multiplicerat med tjugofem. Ändringen behövs för att inkomstgränsen för samordning av inkomster vid rehabiliteringspenningen även i fortsättningen ska motsvara storleken på det genomsnittliga minimibelopp av rehabiliteringspenning som betalas per månad.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Det föreslås att lagens 8 kap. 10 § 1 mom. och 11 kap. 5 a § tillämpas om arbetsoförmågan börjar den 1 januari 2018 eller därefter. Det föreslås att lagens 13 kap. 2 mom. tillämpas på partiell sjukdagpenning när den försäkrades rätt till partiell sjukdagpenning börjar den 1 januari 2018 eller därefter. Det belopp som avser dagpenningens minimibelopp i lagens 11 kap. 7 § motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som har betalats ut i januari 2010 har beräknats. Det föreslås att lagens 13 kap. 2 § tillämpas på ersättande av sådana kostnader för anordnande av företagshälsovård som den 1 januari 2018 eller därefter orsakas företagare och andra som utför eget arbete.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 12 kap. 11 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1640/2009,
ändras 8 kap. 10 § 1 mom., 10 kap. 2 § 3 mom., 11 kap. 4 § 1 mom. och 7 §, 12 kap. 4 § 2 mom., 13 kap. 2 § 1 mom. samt 10 § 2 mom.,
av dem 8 kap. 10 § 1 mom. och 11 kap. 4 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1246/2010, 11 kap. 7 § sådan den lyder i lag 1142/2010, 13 kap. 2 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1113/2005 och 10 § 2 mom. sådant det lyder i lag 943/2016, samt
fogas till 8 kap. 13 §, sådan den lyder i lag 532/2009, ett nytt 2 mom., till 11 kap. en ny 5 a § samt till 12 kap. 1 § ett nytt 2 mom. och till sistnämnda kapitlet en ny 12 §, som följer:

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

10 §

Rätt för företagare till sjukdagpenning för självrisktiden

Trots vad som föreskrivs i 7 § 1 mom. ska till en försäkrad som när arbetsförmågan börjar har en gällande försäkring för pensionskydd enligt lagen om pension för företagare, som ersättning för självrisktiden betalas sjukdagpenning för tiden som arbetsförmögen, med undantag av den dag arbetsförmågan började, till utgången av självrisktiden enligt 7 § 1 mom.

13 §

Övriga bestämmelser som tillämpas på partiell sjukdagpenning

På partiell sjukdagpenning tillämpas dock inte bestämmelserna om sjukdagpenning i 11 kap. 5 a §.

10 kap.

Specialvårdspenning

2 §

Förutsättningar för betalning av specialvårdspenning

Specialvårdspenning betalas till båda föräldrarna för en och samma tid, om läkaren har ansett det vara nödvändigt att båda föräldrarna deltar i vården eller rehabiliteringen. För den ovan avsedda tid barnet vårdas hemma betalas dock inte specialvårdspenning till båda föräldrarna för en och samma tid, om det inte är fråga om terminalvård.

11 kap.

Beloppet av dagpenningförmånerna

4 §

Arbetsinkomst som uppgetts av en försäkrad och beloppet av föräldradagpenning enligt den arbetsinkomst som legat till grund för en föregående föräldradagpenning

Folkpensionsanstalten ska på ansökan uppskatta vad som ska anses som en försäkrads arbetsinkomst under de sex månader som omedelbart föregått begynnelsepunkten för hans eller hennes arbetsförmåga eller rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning. Dagpenningförmånen fastställs enligt den försäkrades tillförlitligt utredda arbetsinkomst för sex månader, förutsatt att arbetsinkomsten multiplicerad med två fortgående har varit minst 20 procent större än den arbetsinkomst enligt 3 § som har konstaterats vid beskattningen och som har justerats enligt 1 § 4 mom. Den ovan nämnda arbetsinkomsten beaktas endast för den tid personen i fråga varit försäkrad i Finland enligt denna lag.

5 a §

Fastställande av sjukdagpenning när den försäkrades arbetsförmåga endast gäller något eller några av arbetena

Om den försäkrade blir arbetsförmögen när han eller hon samtidigt arbetar i två eller flera arbetsförhållanden eller egna arbeten och arbetsförmågan endast gäller något eller några av arbetena, fastställs sjukdagpenningen på basis av det inkomstbortfall som beror på detta arbete eller dessa arbeten. Den försäkrade ska uppge arbetsinkomst för de sex kalendermånader som omedelbart föregått arbetsförmågan. En företagare ska lämna en utredning över den arbetsinkomst som fastställts enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare. Trots vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om fastställande av sjukdagpenning, används som grund för sjukdagpenningen arbetsinkomsten för sex månader multiplicerad med två. När arbetsinkomsten fastställs görs från arbetsinkomst av arbets- eller tjänsteförhållande ett avdrag på 5 procent för kostnader för inkomstens förvärvande och ett försäkringspremieavdrag i enlighet med vad som föreskrivs i 4 a §. Denna bestämmelse tillämpas dock inte, om det är fråga om arbete i mycket liten utsträckning i ett annat arbete.

RP 141/2017 rd

Om den försäkrades arbetsförmåga fortsätter och hans eller hennes arbetsförmåga börjar gälla alla arbetena, fastställs sjukdagpenningen på basis av de arbetsinkomster som föregick arbetsförmågan i enlighet med vad som föreskrivs i detta kapitel.

7 §

Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspenningens minimibelopp

Minimibeloppet av sjuk- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen är 22,89 euro per vardag. Detta belopp justeras på det sätt som föreskrivs lagen om folkpensionsindex. Minimibeloppet av dagpenningens motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket beloppet på de folkpensioner som har betalades ut i januari 2010 har räknats ut.

12 kap.

Dagpenningförmånernas förhållande till andra förmåner

1 §

Samordning av dagpenningförmånerna

Om den försäkrade retroaktivt beviljas någon annan dagpenningförmån enligt denna lag för samma tid, har Folkpensionsanstalten rätt att driva in den andra förmånen till den del som den motsvarar utbetald dagpenning.

4 §

Sjukdagpenningens förhållande till delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna

Delinvalidpensionen dras inte av från sjukdagpenningen, om en försäkrad får delinvalidpension enligt 1 mom. eller någon motsvarande annan pension än full invalidpension, och rätten till delinvalidpension eller omedelbart föregående invalidpension har uppkommit före ingången av det kalenderår till vilket den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenningen hänför sig. Delinvalidpension eller annan än full invalidpension dras inte heller av från sjukdagpenningen, om arbetsinkomst enligt 11 kap. 4 § används som grund för fastställandet av sjukdagpenning och denna arbetsinkomst i sin helhet härstammar från den tid under vilken den försäkrade erhållit delinvalidpension eller föregående full invalidpension. I annat fall dras delinvalidpensionen av från sjukdagpenningen.

12 §

Avdrag av andra förmåner från sjukdagpenning och specialvårdspenning

Om en månadsförmån enligt någon annan lag som betalas för samma tid dras av från sjukdagpenningen eller specialvårdspenningen, ska det från dagpenningen per vardag dras av en tjugofemtedel av den andra förmånens månadsbelopp.

13 kap.

Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård

2 §

Rätt för företagare och andra personer som utför eget arbete att få ersättning för företagshälsovård

I 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård avsedda företagare och andra som utför eget arbete, som för sig har ordnat i 1 § avsedd företagshälsovård grundad på arbetsgivarens skyldigheter, har rätt till ersättning för de nödvändiga och skäligen kostnader som föranleds av denna verksamhet. Motsvarande rätt har också en sådan ovan avsedd företagare och annan person som utför eget arbete som får rehabiliteringsstöd enligt de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller får olycksfallspension för viss tid enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och vars försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare har avslutats med anledning av arbetsoförmåga. På en sådan företagare och annan person som utför eget arbete tillämpas då vad som föreskrivs i detta kapitel om företagare.

10 §

Betalning av ersättning till andra än arbetsgivare

Om de i 2 § avsedda företagshälsovårdstjänster för företagare eller andra personer som utför eget arbete har ordnats på det sätt som avses i 7 § 1 mom. i lagen om företagshälsovård, kan Folkpensionsanstalten med samtycke av företagaren eller den som utför eget arbete avtala om att ersättningen betalas till serviceproducenten enligt det direktersättningsförfarande som avses i 15 kap. 9 § 2 mom. Om tjänsterna har ordnats på det sätt som avses i 7 § 1 mom. 1 punkten i lagen om företagshälsovård, är ett villkor dessutom att det är fråga om tjänster som en kommun som är huvudman för en hälsovårdscentral har ordnat i form av köpta tjänster.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 8 kap. 10 § 1 mom. och 11 kap. 5 a § tillämpas om arbetsoförmågan börjar den 1 januari 2018 eller därefter.

Bestämmelserna i 8 kap. 13 § 2 mom. tillämpas på partiell sjukdagpenning när den försäkrades rätt till partiell sjukdagpenning börjar den 1 januari 2018 eller därefter.

Det föreslås att lagens 13 kap. 2 § tillämpas på ersättande av sådana kostnader för anordnande av företagshälsovård som den 1 januari 2018 eller därefter orsakas företagare och andra som utför eget arbete.

2.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård (859/1984) 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag 817/2008, som följer:

1 §

Kostnaderna för ett gårdsbesök eller en arbetsplatsutredning som omfattas av företagshälsovården enligt 12 § i lagen om företagshälsovård (1383/2001) och som gäller lantbruksföretagare som avses i 13 kap. 2 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen (1224/2004) ersätts av statens medel. Från ersättningen avdras det belopp som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

3.

Lag

om ändring av 36 och 37 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 37 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1143/2010, och
fogas 36 § till ett nytt 3 mom., som följer:

36 §

Sådana ersättningar för inkomstbortfall som minskar rehabiliteringspenningen samt beaktande av ersättning från utlandet

Om det från rehabiliteringspenningen avdras en månatlig förmån som enligt någon annan lag betalas för samma tid, ska det från rehabiliteringspenningen per vardag dras av en tjugofemtedel av den andra förmånens månadsbelopp.

37 §

Partiell samordning av inkomster

Om en rehabiliteringsklient under utbildning som ordnats som yrkesinriktad rehabilitering eller under praktik i samband därmed har regelbundna arbetsinkomster, ska dessa inkomster dras av från den rehabiliteringspenning som betalas för samma tid, till den del de överstiger det belopp av rehabiliteringspenning som fastställs i enlighet med 32 § 3 mom. multiplicerat med tjugofem. Vid samordningen ska inkomsterna terminsvis hänföras till den tid för vilken rehabiliteringspenning beviljas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 36 § 3 mom. i lagen tillämpas när rehabiliteringen börjar den 1 januari 2018 eller därefter.

Helsingfors den 12 oktober 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila

1.

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 12 kap. 11 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1640/2009,
ändras 8 kap. 10 § 1 mom., 10 kap. 2 § 3 mom., 11 kap. 4 § 1 mom. och 7 §, 12 kap. 4 § 2 mom., 13 kap. 2 § 1 mom. samt 10 § 2 mom.,
av dem 8 kap. 10 § 1 mom. och 11 kap. 4 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1246/2010, 11 kap. 7 § sådan den lyder i lag 1142/2010, 13 kap. 2 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1113/2005 och 10 § 2 mom. sådant det lyder i lag 943/2016, samt
fogas till 8 kap. 13 §, sådan den lyder i lag 532/2009, ett nytt 2 mom., till 11 kap. en ny 5 a § samt till 12 kap. 1 § ett nytt 2 mom. och till sistnämnda kapitlet en ny 12 §, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

10 §

10 §

Rätt för företagare till sjukdagpenning för självrisktiden

Rätt för företagare till sjukdagpenning för självrisktiden

Utan hinder av 7 § 1 mom. skall till en försäkrad som vid arbetsförmågans inträde har en gällande försäkring för pensionsskydd enligt lagen om pension för företagare, som ersättning för självrisktiden betalas sjukdagpenning för tiden som arbetsförmögen med undantag av den dag då arbetsförmågan inträdde och tre vardagar näst efter den till utgången av självrisktiden enligt 7 § 1 mom.

Trots vad som föreskrivs 7 § 1 mom. ska till en försäkrad som när arbetsförmågan börjar har en gällande försäkring för pensionsskydd enligt lagen om pension för företagare, som ersättning för självrisktiden betalas sjukdagpenning för tiden som arbetsförmögen, med undantag av den dag arbetsförmågan började, till utgången av självrisktiden enligt 7 § 1 mom.

RP 141/2017 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Övriga bestämmelser som tillämpas på partiell sjukdagpenning

På partiell sjukdagpenning tillämpas dock inte bestämmelserna om sjukdagpenning i 11 kap. 5 a §.

10 kap.

Specialvårdspenning

2 §

Förutsättningar för betalning av specialvårdspenning

Specialvårdspenning betalas till båda föräldrarna för en och samma tid, om läkaren har ansett det vara nödvändigt att båda föräldrarna deltar i vården eller rehabiliteringen. För den ovan avsedda tid barnet vårdas hemma betalas dock inte specialvårdspenning till båda föräldrarna för en och samma tid.

10 kap.

Specialvårdspenning

2 §

Förutsättningar för betalning av specialvårdspenning

Specialvårdspenning betalas till båda föräldrarna för en och samma tid, om läkaren har ansett det vara nödvändigt att båda föräldrarna deltar i vården eller rehabiliteringen. För den ovan avsedda tid barnet vårdas hemma betalas dock inte specialvårdspenning till båda föräldrarna för en och samma tid, *om det inte är fråga om terminalvård.*

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

4 §

Arbetsinkomst som uppgetts av en försäkrad och beloppet av föräldradagpenning enligt den arbetsinkomst som legat till grund för en föregående föräldradagpenning

Folkpensionsanstalten ska på ansökan uppskatta vad som ska anses som en försäkrads arbetsinkomst under de sex månader som omedelbart föregått begynnelsepunkten för hans eller hennes arbetsförmåga eller *inträdet* av rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning. Dagpenningsförmånen fast-

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

4 §

Arbetsinkomst som uppgetts av en försäkrad och beloppet av föräldradagpenning enligt den arbetsinkomst som legat till grund för en föregående föräldradagpenning

Folkpensionsanstalten ska på ansökan uppskatta vad som ska anses som en försäkrads arbetsinkomst under de sex månader som omedelbart föregått begynnelsepunkten för hans eller hennes arbetsförmåga eller rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning. Dagpenningsförmånen fastställs en-

Gällande lydelse

ställs enligt den försäkrades tillförlitligt utredda arbetsinkomst för sex månader, förutsatt att arbetsinkomsten multiplicerad med två fortgående har varit minst 20 procent större än den arbetsinkomst enligt 3 § som har konstaterats vid beskattningen och som har justerats enligt 1 § 3 mom. Den ovan nämnda arbetsinkomsten beaktas endast för den tid då personen i fråga varit försäkrad i Finland enligt denna lag.

Föreslagen lydelse

ligt den försäkrades tillförlitligt utredda arbetsinkomst för sex månader, förutsatt att arbetsinkomsten multiplicerad med två fortgående har varit minst 20 procent större än den arbetsinkomst enligt 3 § som har konstaterats vid beskattningen och som har justerats enligt 1 § 4 mom. Den ovan nämnda arbetsinkomsten beaktas endast för den tid personen i fråga varit försäkrad i Finland enligt denna lag.

5 a §

Fastställande av sjukdagpenning när den försäkrades arbetsförmåga endast gäller något eller några av arbetena

Om den försäkrade blir arbetsförmögen när han eller hon samtidigt arbetar i två eller flera arbetsförhållanden eller egna arbeten och arbetsförmågan endast gäller något eller några av arbetena, fastställs sjukdagpenningen på basis av det inkomstbortfall som beror på detta arbete eller dessa arbeten. Den försäkrade ska uppge arbetsinkomst för de sex kalendermånader som omedelbart föregått arbetsförmågan. En företagare ska lämna en utredning över den arbetsinkomst som fastställts enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare. Trots vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om fastställande av sjukdagpenning, används som grund för sjukdagpenningen arbetsinkomsten för sex månader multiplicerad med två. När arbetsinkomsten fastställs görs från arbetsinkomst av arbets- eller tjänsteförhållande ett avdrag på 5 procent för kostnader för inkomstens förvärvande och ett försäkringspremieavdrag i enlighet med vad som föreskrivs i 4 a §. Denna bestämmelse tillämpas dock inte, om det är fråga om arbete i mycket liten utsträckning i ett annat arbete.

Om den försäkrades arbetsförmåga fortsätter och hans eller hennes arbetsförmåga börjar gälla alla arbetena, fastställs sjukdagpenningen på basis av de arbetsinkomster som föregick arbetsförmågan i enlighet med vad som föreskrivs i detta kapitel.

Gällande lydelse

7 §

Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspenningens minimibelopp

Minimibeloppet av sjuk- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen är 22,04 euro per vardag. Detta belopp justeras på det sätt som bestäms i lagen om folkpensionsindex.

12 kap.

Dagpenningförmånernas förhållande till andra förmåner

4 §

Sjukdagpenningens förhållande till delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna

Delinvalidpensionen dras inte av från sjukdagpenningen, om en försäkrad får delinvalidpension enligt 1 mom. eller någon motsvarande annan pension än full invalidpension, och rätten till delinvalidpension har uppkommit före ingången av det kalenderår till vilket den arbetsinkomst hänför sig som ligger till grund för sjukdagpenningen. Delinvalidpension eller annan än full invalidpension dras inte heller av från sjukdagpenningen, om arbetsinkomst enligt 11 kap. 4 § används som grund för fastställandet av sjukdagpenning och denna arbetsinkomst i sin helhet härstammar från den tid under vilken den för-

Föreslagen lydelse

7 §

Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspenningens minimibelopp

Minimibeloppet av sjuk- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen är 22,89 euro per vardag. Detta belopp justeras på det sätt som föreskrivs i lagen om folkpensionsindex. *Minimibeloppet av dagpenningens motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket beloppet på de folkpensioner som har betalades ut i januari 2010 har räknats ut.*

12 kap.

Dagpenningförmånernas förhållande till andra förmåner

1 §

Samordning av dagpenningförmånerna

Om den försäkrade retroaktivt beviljas någon annan dagpenningförmån enligt denna lag för samma tid, har Folkpensionsanstalten rätt att driva in den andra förmånen till den del som den motsvarar utbetald dagpenning.

4 §

Sjukdagpenningens förhållande till delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna

Delinvalidpensionen dras inte av från sjukdagpenningen, om en försäkrad får delinvalidpension enligt 1 mom. eller någon motsvarande annan pension än full invalidpension, och rätten till delinvalidpension eller omedelbart föregående invalidpension uppkommit före ingången av det kalenderår till vilket den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenningen hänför sig. Delinvalidpension eller annan än full invalidpension dras inte heller av från sjukdagpenningen, om arbetsinkomst enligt 11 kap. 4 § används som grund för fastställandet av sjukdagpenning och denna arbetsinkomst i sin helhet här-

RP 141/2017 rd

Gällande lydelse

säkrade erhållit delinvalidpension. I annat fall dras delinvalidpensionen av från sjukdagpenningen.

Föreslagen lydelse

stammar från den tid under vilken den försäkrade erhållit delinvalidpension eller föregående full invalidpension. *I annat fall dras delinvalidpensionen av från sjukdagpenningen.*

11 §

Sjukdagpenningens förhållande till studiepenningen

När en studiepenning som betalas som en månadsförmån omvandlas till en dagsförmån anses månaden omfatta 25 dagar.

(upphävs)

12 §

Avdrag av andra förmåner från sjukdagpenning och specialvårdspenning

Om en månadsförmån enligt någon annan lag som betalas för samma tid dras av från sjukdagpenningen eller specialvårdspenningen, ska det från dagpenningen per vardag dras av en tjugofemtedel av den andra förmånens månadsbelopp.

13 kap.

Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård

2 §

Rätt för företagare och andra personer som utför eget arbete att få ersättning för företagshälsovård

I 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård avsedda företagare och andra som utför eget arbete och som för sig har ordnat i 1 § avsedd företagshälsovård grund-

13 kap.

Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård

2 §

Rätt för företagare och andra personer som utför eget arbete att få ersättning för företagshälsovård

I 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård avsedda företagare och andra som utför eget arbete, som för sig har ordnat i 1 § avsedd företagshälsovård grundad på

RP 141/2017 rd

Gällande lydelse

dad på arbetsgivarens skyldigheter har rätt till ersättning för de nödvändiga och skäligen kostnader som föranleds av denna verksamhet.

Föreslagen lydelse

arbetsgivarens skyldigheter, har rätt till ersättning för de nödvändiga och skäligen kostnader som föranleds av denna verksamhet. *Motsvarande rätt har också en sådan ovan avsedd företagare och annan person som utför eget arbete som får rehabiliteringsstöd enligt de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller får olycksfallspension för viss tid enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och vars försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare har avslutats med anledning av arbetsoförmåga. På en sådan företagare och annan person som utför eget arbete tillämpas då vad som föreskrivs i detta kapitel om företagare.*

10 §

Betalning av ersättning till andra än arbetsgivare

Om företagshälsovårdstjänster enligt 2 § för företagare eller andra personer som utför eget arbete har ordnats på det sätt som avses i 7 § 1 mom. i lagen om företagshälsovård, kan Folkpensionsanstalten med samtycke av arbetsgivaren avtala om att ersättningen betalas till serviceproducenten enligt det direktersättningsförfarande som avses i 15 kap. 9 § 2 mom. Om tjänsterna har ordnats på det sätt som avses i 7 § 1 mom. 1 punkten i lagen om företagshälsovård, är ett villkor dessutom att det är fråga om tjänster som en kommun som är huvudman för en hälsovårdscentral har ordnat i form av köpta tjänster.

10 §

Betalning av ersättning till andra än arbetsgivare

Om *de i 2 § avsedda* företagshälsovårdstjänster för företagare eller andra personer som utför eget arbete har ordnats på det sätt som avses i 7 § 1 mom. i lagen om företagshälsovård, kan Folkpensionsanstalten med samtycke av *företagaren eller den som utför eget arbete* avtala om att ersättningen betalas till serviceproducenten enligt det direktersättningsförfarande som avses i 15 kap. 9 § 2 mom. Om tjänsterna har ordnats på det sätt som avses i 7 § 1 mom. 1 punkten i lagen om företagshälsovård, är ett villkor dessutom att det är fråga om tjänster som en kommun som är huvudman för en hälsovårdscentral har ordnat i form av köpta tjänster.

RP 141/2017 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 8 kap. 10 § 1 mom. och
11 kap. 5 a § tillämpas om arbetsförmågan
börjar den 1 januari 2018 eller därefter.*

*Bestämmelserna i 8 kap. 13 § 2 mom. till-
lämpas på partiell sjukdagpenning när den
försäkrades rätt till partiell sjukdagpenning
börjar den 1 januari 2018 eller därefter.*

*Det föreslås att lagens 13 kap. 2 § tilläm-
pas på ersättande av sådana kostnader för
anordnande av företagshälsovård som den
1 januari 2018 eller därefter orsakas företa-
gare och andra som utför eget arbete.*

2.

Lag

om ändring av lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård (859/1984) 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag 817/2008, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Kostnaderna för ett gårdsbesök eller en arbetsplatsutredning som hör till företagshälsovården enligt 12 § i lagen om företagshälsovård (1383/2001) och som gäller lantbruksföretagare enligt 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård ersätts av statens medel. Från ersättningen avdras det belopp som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen (1224/2004).

Föreslagen lydelse

1 §

Kostnaderna för ett gårdsbesök eller en arbetsplatsutredning som *omfattas av* företagshälsovården enligt 12 § i lagen om företagshälsovård (1383/2001) och som gäller lantbruksföretagare som avses i 13 kap. 2 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen (1224/2004) ersätts av statens medel. Från ersättningen avdras det belopp som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

3.

Lag

om ändring av 36 och 37 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 37 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1143/2010, och fogas 36 § till ett nytt 3 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

36 §

Sådana ersättningar för inkomstbortfall som minskar rehabiliteringspenningen samt beaktande av ersättning från utlandet

Om det från rehabiliteringspenningen avdras en månatlig förmån som enligt någon annan lag betalas för samma tid, ska det från rehabiliteringspenningen per vardag dras av en tjugofemtedel av den andra förmånens månadsbelopp.

37 §

Partiell samordning av inkomster

Om en rehabiliteringsklient under utbildning som ordnats som yrkesinriktad rehabilitering eller under praktik i samband därmed har regelbundna arbetsinkomster, ska dessa inkomster dras av från den rehabiliteringspenning som betalas för samma tid, till den del de sammantaget i genomsnitt överstiger 551 euro i månaden. Vid samordningen ska inkomsterna terminsvis hänföras till den tid för vilken rehabiliteringspenning beviljas.

37 §

Partiell samordning av inkomster

Om en rehabiliteringsklient under utbildning som ordnats som yrkesinriktad rehabilitering eller under praktik i samband därmed har regelbundna arbetsinkomster, ska dessa inkomster dras av från den rehabiliteringspenning som betalas för samma tid, till den del de överstiger *det belopp av rehabiliteringspenning som fastställs i enlighet med 32 § 3 mom. multiplicerat med tjugofem*. Vid samordningen ska inkomsterna terminsvis

RP 141/2017 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

hänförs till den tid för vilken rehabiliteringspenning beviljas.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 36 § 3 mom. i lagen tillämpas när rehabiliteringen börjar den 1 januari 2018 eller därefter.*